CYD-BWYLLGOR ADDYSG CYMRU
Tystysgrif Addysg Gyffredinol
Uwch

WELSH JOINT EDUCATION COMMITTEE
General Certificate of Education
Advanced

429/51

CYMDEITHASEG – SOC 6

UNED 6 - Y GYMDEITHAS HEDDIW

A.M. DYDD MERCHER, 27 Mehefin 2007

(1½ awr)

DEUNYDDIAU YCHWANEGOL

Yn ogystal â'r papur arholiad hwn, bydd angen llyfryn ateb 12 tudalen.

CYFARWYDDIADAU I YMGEISWYR

Atebwch **bob** cwestiwn o un opsiwn yn unig. Cynghorir chi i rannu eich amser yn ôl y marciau a roddir. Ysgrifennwch eich atebion yn y llyfryn ateb ar wahân a roddir i chi.

GWYBODAETH I YMGEISWYR

Atgoffir chi y bydd ansawdd y cyfathrebu ysgrifenedig a ddefnyddir yn eich atebion yn effeithio ar y marciau a roddir.

Opsiwn 1: Cyfoeth a Thlodi

Eitem A

Cyfansoddiad y tlodion yn ôl math o deulu a'r canran mewn tlodi

	1992/93	**2002/03**
Yn ôl math o deulu	**% mewn tlodi**	**% mewn tlodi**
Cwpl ar eu pensiwn	10%	13%
Pensiynwr sengl	11%	7%
Cwpl â phlant	37%	30%
Cwpl heb blant	11%	9%
Rhiant sengl	17%	20%
Person sengl heb blant	14%	21%

Addaswyd o'r Adran Waith a Phensiynau (2004)

Eitem B

Statws cyflogaeth a'r canran mewn tlodi

	1992/93	**2002/03**
Statws cyflogaeth	**% mewn tlodi**	**% mewn tlodi**
Hunangyflogedig	11%	8%
Person sengl neu gwpl, mewn gwaith amser llawn	2%	5%
Un mewn gwaith amser llawn ac un mewn gwaith rhan-amser	23%	13%
Un mewn gwaith amser llawn ac un ddim yn gweithio	9%	10%
Un neu fwy mewn gwaith rhan-amser	9%	13%
Penteulu neu briod 60 oed neu'n hŷn	23%	26%
Penteulu neu briod di-waith	22%	25%

Addaswyd o'r Adran Waith a Phensiynau (2004)

1. Atebwch **bob un** o'r cwestiynau canlynol:

(a) Gan roi enghreifftiau lle bo'n briodol, eglurwch beth yw ystyr **tlodi llwyr** *(absolute)* a **thlodi cymharol**. [10]

(b) (i) Gan ddefnyddio **Eitem A** yn unig, amlinellwch y tueddiadau yn y berthynas rhwng math o deulu a'r canran mewn tlodi rhwng 1992/93 a 2002/03. [10]

(ii) Gan ddefnyddio **Eitem B** yn unig, amlinellwch y tueddiadau yn y berthynas rhwng statws cyflogaeth a'r canran mewn tlodi rhwng 1992/93 a 2002/03. [10]

(c) Gan gyfeirio at fwy nag un maes o gymdeithaseg y buoch yn eu hastudio o'r blaen, amlinellwch ac eglurwch y dystiolaeth sy'n awgrymu bod rhai grwpiau'n fwy tebygol nag eraill o gael profiad o dlodi. [25]

(ch) Amlinellwch a gwerthuswch gyfraniad esboniadau strwythurol at ein dealltwriaeth o dlodi. [45]

Opsiwn 2: Cymdeithaseg Fyd-eang

Eitem A

Poblogaeth

Rhanbarth/ gwlad	**Cyfanswm y boblogaeth (miliynau) 1980**	**Cyfanswm y boblogaeth (miliynau) 1997**	**% cyfartalog y twf blynyddol yn y boblogaeth**
Bangladesh	87	124	1.6
Brazil	121	164	1.4
China	981	1227	1.1
Ethiopia	38	60	2.3
India	687	961	1.8
Indonesia	148	200	1.7
Mozambique	12	19	3.8
Y byd datblygedig	825	926	0.7

Addaswyd o Moore, Aiken a Chapman, *Sociology A2* (2006)

Eitem B

Cyfraddau Marwolaeth

Rhanbarth/ gwlad	**Cyfradd marwolaeth plant dan 5 oed (am bob 1000) 1996**	**Cyfradd marwolaeth mamau (am bob 100 000 o enedigaethau byw) 1990-96**
Bangladesh	112	850
Brazil	42	160
China	39	115
Ethiopia	177	1400
India	85	437
Indonesia	60	390
Mozambique	214	1500
Y byd datblygedig	7	–

Addaswyd o Moore, Aiken a Chapman, *Sociology A2* (2006)

2. Atebwch **bob un** o'r cwestiynau canlynol:

(a) Gan roi enghreifftiau lle bo'n briodol, eglurwch beth yw ystyr y term **datblygiad**. [10]

(b) (i) Gan ddefnyddio **Eitem A** yn unig, amlinellwch y patrymau a'r tueddiadau yn y berthynas rhwng rhanbarthau/gwledydd a'r newid poblogaeth rhwng 1980 a 1997. [10]

(ii) Gan ddefnyddio **Eitem B** yn unig, amlinellwch y berthynas rhwng rhanbarthau/gwledydd a chyfraddau marwolaeth plant dan 5 oed a mamau. [10]

(c) Gan gyfeirio at fwy nag un maes o gymdeithaseg y buoch yn eu hastudio o'r blaen, amlinellwch ac eglurwch y dystiolaeth sy'n awgrymu bod menywod mewn cymdeithasau gwahanol yn parhau i brofi anghydraddoldeb. [25]

(ch) Amlinellwch a gwerthuswch gyfraniad y ddamcaniaeth moderneiddio at ein dealltwriaeth o dlodi'r Trydydd Byd. [45]

Opsiwn 3: Rhaniadau Cymdeithasol

Eitem A

Cyflogaeth 2005

		Mewn gwaith	
Menywod 16-64 oed		**% amser llawn**	**% rhan-amser**
Pob mam		45	55
Plentyn ieuengaf	0-4	31	69
	5-10	45	55
	11-15	54	46
	16-18	60	40
Dim plant dibynnol		67	33
Pob menyw		58	42

Ffynhonnell: *Arolwg o'r Llafurlu*, Y Swyddfa Ystadegau Gwladol (Set ddata Gwanwyn 2005)

Eitem B

Enillion amser llawn a rhan-amser 2004

Enillion	**Menywod**	**Dynion**	**Y bwlch tâl rhwng y ddau rywedd** *(gender)*
Enillion yn ôl yr awr	**(£ yr awr)**	**(£ yr awr)**	
Amser llawn	11.21	13.73	18%
Rhan-amser	8.19	9.36	14%
Enillion Wythnosol	**(£ yr wythnos)**	**(£ yr wythnos)**	
Amser llawn	420	557	25%
Enillion Blynyddol	**(£k y flwyddyn)**	**(£k y flwyddyn)**	
Amser llawn	21.7	30.1	28%

Addaswyd o *Arolwg Blynyddol o Oriau ac Enillion*, Y Swyddfa Ystadegau Gwladol (2004)

3. Atebwch **bob un** o'r cwestiynau canlynol:

(a) Gan roi enghreifftiau lle bo'n briodol, eglurwch beth yw ystyr y term **haeniad** *(stratification)* **cymdeithasol**. [10]

(b) (i) Gan ddefnyddio **Eitem A** yn unig, amlinellwch y berthynas rhwng bod yn fam, oedran y plant a chyflogaeth yn achos menywod. [10]

(ii) Gan ddefnyddio **Eitem B** yn unig, amlinellwch y berthynas rhwng rhywedd *(gender)* ac enillion. [10]

(c) Gan gyfeirio at fwy nag un maes o gymdeithaseg y buoch yn eu hastudio o'r blaen, amlinellwch ac eglurwch y dystiolaeth sy'n awgrymu bod menywod yn parhau i brofi anghydraddoldeb yn y gymdeithas gyfoes. [25]

(ch) Amlinellwch a gwerthuswch gyfraniad esboniadau Ffeministaidd at ein dealltwriaeth o anghydraddoldebau rhywedd *(gender inequalities)*. [45]